

Etusivu>Sinun oikeutesi>Perusoikeudet>Mistä saan apua?>Toimivaltaiset tuomioistuimet ja elimet>Perusoikeudet

Perusoikeudet

Tšekki

Kansalliset tuomioistuimet

Toimivalta ratkaista syrjintäasioita ensimmäisenä oikeusasteena on yleensä vastaajan (eli syrjinnästä syytetyn henkilön) asuinpaikan tuomioistuimella. Kun kaikki varsinaiset muutoksenhakukeinot on käytetty, on mahdollista tehdä yksilövalitus perustuslakituomioistuimeen (<http://www.usoud.cz/>).

Perustuslakituomioistuin

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Puhelin: +420 542162111

Faksi: +420 542161309, +420 542161169

Sähköposti: podani@usoud.cz

Perustuslakituomioistuin on perustuslaillisuutta suojaava lainkäyttöelin, jonka asema ja toimivalta on vahvistettu Tšekin perustuslaissa. Se ei kuulu yleisten tuomioistuinten järjestelmään. Perustuslakituomioistuimen päätehtävänä on suojata perustuslaillisuutta ja Tšekin perustuslaissa, perusoikeus- ja perusvapauskirjassa ja muissa perustuslakia täydentävissä laeissa vahvistettuja perusoikeuksia ja -vapauksia sekä varmistaa, että valtiovaltaa käytetään perustuslain mukaisesti.

Tšekin perustuslain 87 §:n mukaan perustuslakituomioistuin ratkaisee muun muassa oikeushenkilöiden tai luonnollisten henkilöiden tekemiä perustuslakivalituksia lopullisista ja täytäntöönpanokelpoista päätöksistä ja muista julkisten elinten toimenpiteistä, jotka vaikuttavat heidän perustuslaissa turvattuihin perusoikeuksiinsa ja -vapauksiinsa. Perustuslakituomioistuimen ratkaisut ovat lopullisia, eikä niihin voi hakea muutosta.

Perustuslakituomioistuimen verkkosivustolla on perustuslakivalituksia koskeva ohje, jossa on perustietoa käytettävästä menettelystä (ks. <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Kansalliset ihmisoikeuselimet

Tärkein ihmisen perusoikeuksien loukkauksia käsittelevä kansallinen ihmisoikeuselin on oikeusasiamies (ks. jäljempänä).

Hallituksen tasolla ihmisoikeusasiat kuuluvat ihmisoikeus-, tasa-arvo- ja lainsäädäntöministerin toimivaltaan. Lisäksi näitä asioita käsittelevät hallituksen ihmisoikeusneuvosto, hallituksen tasa-arvoneuvosto, hallituksen vähemmistöneuvosto ja hallituksen vammaiskomitea, jotka toimivat hallituksen neuvoa-antavina eliminä.

Oikeusasiamies

Oikeusasiamies <http://www.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

Puhelin: +420 542542111

Faksi: +420 542 542 112

Sähköposti: podatelna@ochrance.cz

Oikeusasiamies on itsenäinen, riippumaton ja puolueeton valtion elin, joka julkishallintoon kuulumattomana ei ole viranomainen. Oikeusasiamiehen tehtävänä on suojata henkilöitä viranomaisten ja muiden valtionhallintoa hoitavien elinten

lainvastaisilta toimilta

lainmukaisilta, mutta muuten puutteellisilta tai epäasianmukaisilta toimilta, jotka ovat ristiriidassa demokraattisen oikeusvaltion ja hyvän hallinnon

periaatteiden kanssa

laiminlyönneiltä.

Oikeusasiamies on toimivaltainen käsittelemään kanteluita, jotka koskevat seuraavien tahojen toimintaa:

ministeriöt ja muut koko Tšekin alueella toimivaltaiset hallintoviranomaiset ja niiden alaiset hallintoviranomaiset

alueelliset itsehallintoelimet (kunnat ja alueet) niiden hoitaessa valtionhallinnon tehtäviä, ei kuitenkaan niiden käyttäessä omaa valtaansa (itsehallinto)

Tšekin keskuspankki sen toimiessa hallintoviranomaisena

radio- ja televisioneuvosto

Tšekin poliisi, lukuun ottamatta rikosoikeudellisiin menettelyihin liittyvää tutkintaa

Tšekin armeija ja Prahin linnan vartiokaarti

Tšekin vankeinhoitolaitos

vapaudenmenetyksen ja vankeusrangaistusten täytäntöönpanoon käytettävät laitokset, lastenkodit, koulukodit ja hoitolaitokset

sairausvakuutusyhtiöt

tuomioistuin- ja syyttäjälaitoksen elimet niiden hoitaessa valtionhallinnon tehtäviä (erityisesti menettelyjen viivästyminen, tuomioistuinten passiivisuus ja tuomareiden epäasianmukainen toiminta), ei kuitenkaan tuomioistuimen tai syyttäjän varsinaiset päätökset.

Vuodesta 2006 lähtien oikeusasiamies on valvonut myös sellaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista, joiden vapautta on rajoitettu eri tavoin.

Oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta puuttua yksityisoikeudellisiin suhteisiin tai riitoihin (mukaan lukien työntekijöiden ja työnantajien väliset riidat, vaikka työnantaja olisi valtion viranomainen). Ainoana poikkeuksena tästä ovat syrjivää toimintaa koskevat kantelut, joiden yhteydessä myös yksityisoikeudellisiin asioihin puuttuminen on mahdollista.

Oikeusasiamies voi tehdä itsenäistä tutkintaa, mutta hän ei voi toimia valtion hallintoviranomaisten sijasta eikä kumota tai muuttaa niiden päätöksiä. Jos hän kuitenkin havaitsee sääntöjenvastaisuuksia, hän voi pyytää kyseistä viranomaista tai elintä korjaamaan tilanteen.

Jos valtion hallintoviranomainen tai laitos, jossa henkilöiden vapautta rajoitetaan, ei suostu yhteistyöhön oikeusasiamiehen kanssa tai ei ryhdy riittäviin korjaaviin toimiin sääntöjenvastaisuuden havaitsemisen jälkeen, oikeusasiamies voi saattaa asian julkisuuteen.

Asian julkistaminen on oikeusasiamiehen käytettävissä oleva, lakiin perustuva seuraamus. Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamies voi paljastaa myös sääntöjä rikkoneen viranomaisen nimissä toimineiden henkilöiden etu- ja sukunimen.

Kantelun oikeusasiamiehelle voi tehdä henkilö, joka hakee suojaa oikeuksilleen, tai hänen laillinen edustajansa. Jos kantelu tehdään toisen henkilön puolesta, sen mukana on oltava kirjallinen valtakirja tai muu asiakirja, josta ilmenee valtuutuksen laajuus.

Kantelun tulee aina sisältää seuraavat tiedot:

kantelijan etunimi, sukunimi, osoite ja puhelinnumero tai oikeushenkilön kyseessä ollessa oikeushenkilön nimi, rekisteröity toimipaikka ja henkilö, jolla on valtuudet toimia sen puolesta

kuvaus asiaan liittyvistä olennaisista seikoista, mukaan lukien tieto siitä, onko asia jätetty myös jonkin muun elimen käsiteltäväksi ja mikä sen lopputulos on ollut

kantelun kohteena oleva viranomainen tai viranomaiset

todisteet siitä, että kantelija on tuloksetta pyytänyt kantelun kohteena olevaa viranomaista korjaamaan tilanteen

jäljennös mahdollisesta asiassa annetusta päätöksestä

jäljennös asiaan liittyvistä, olennaisista tietoa sisältävistä asiakirjoista.

Kantelujen tutkinnan ja käsittelyn kesto vaihtelee kyseessä olevan asian olosuhteiden ja monimutkaisuuden mukaan. Laissa ei aseteta oikeusasiamiehelle määräaikoja, vaan hänen on pyrittävä ratkaisemaan kaikki kantelut niin pian kuin mahdollista.

Tavasta, jolla oikeusasiamies on käsitellyt kantelua, tai sen lopputuloksesta ei voi valittaa.

Kantelun voi tehdä seuraavin tavoin:

Kirjallisesti – mieluiten tulostamalla [kantelulomakkeen](#) ja lähettämällä sen osoitteeseen Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Myös henkilökohtainen kirje on mahdollinen.

Sähköpostitse (myös ilman sähköistä allekirjoitusta) lähettämällä perustiedot asiasta osoitteeseen podatelna@ochrance.cz tai mieluummin täyttämällä [kantelulomakkeen](#) ja lähettämällä sen sähköpostitse.

Käyttämällä sähköistä postilaatikkoa – oikeusasiamiehen toimiston tunnus on jz5adky. Viesti voi sisältää täytetyn kantelulomakkeen tai henkilökohtaisen kirjeen, jossa on olennaiset tiedot ongelmasta.

Käyttämällä sähköisen asiointipalvelun interaktiivista verkkolomaketta, joka takaa, että kaikki tarvittavat tiedot on toimitettu.

Toimittamalla kantelu henkilökohtaisesti oikeusasiamiehen toimistoon (Údolní 39, Brno), joka on avoinna arkisin klo 8.00–16.00. Kantelun liitteineen voi toimittaa kirjallisena (paperimuodossa) tai tietovälillä.

Antamalla tiedot henkilökohtaisesti – arkisin klo 8.00–16.00 oikeusasiamiehen toimistossa on mahdollista keskustella asiasta toimiston lakimiehen kanssa, joka laatii kantelun.

Erikoistuneet ihmisoikeuselimet

Oikeusasiamies ja lasten kantelut

Tšekissä ei ole lapsiasiavaltuutettua, mutta oikeusasiamies käsittelee nykyään lasten tekemiä kanteluita, jotka koskevat heidän oikeuksiensa ja etunsa suojelua.

Oikeusasiamies <http://deti.ochrance.cz/>

Údolní 39

Brno, 602 00

Puhelin: +420 542542888

Faksi: +420 542542112

Sähköposti: deti@ochrance.cz

Lapsi voi ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen eri tavoin: lähettämällä tai toimittamalla henkilökohtaisesti **tavallisen kirjeen** osoitteeseen Veřejná ochránkyně práv, Údolní 39, 602 00 Brno, **käyttämällä interaktiivista lomaketta**, joka täytetään ohjeiden mukaisesti, lähettämällä **sähköpostia** osoitteeseen deti@ochrance.cz tai saapumalla **henkilökohtaisesti** oikeusasiamiehen toimistoon, jossa hän voi keskustella ongelmasta ja laatia kantelun yhdessä toimiston lakimiehen kanssa.

Kantelussa tulisi esittää selvästi erityisesti seuraavat tiedot:

ketä tai mitä kantelu koskee (mukaan lukien ainakin sen viranomaisen, muun elimen tai henkilön nimi, jonka kanssa lapsi on ollut tekemisissä)

lapsen etunimi, sukunimi, syntymäaika ja asuinpaikka

ongelman kuvaus

yhteystiedot: puhelinnumero, sähköpostiosoite ja postiosoite.

Oikeusasiamies **voi auttaa** lasta esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

Sosiaalityöntekijä on menetellyt virheellisesti.

Tuomioistuinmenettely kestää pitkään.

Tuomari käyttäytyy epäasianmukaisesti.

Lasta kiusataan koulussa.

Lasta ei ole hyväksytty kouluun.

Lapsen kotona on epätavallisen tiukka kuri, tai lasta kiusataan.

Lapsen vanhemmat eivät ole saaneet sosiaalietuuksia.

Viranomaiset ovat laskeneet lapsen isovanhempien eläkkeen väärin.

Rakennusviranomainen ei puutu rakennuksen (rakenteellisesti ja teknisesti) heikkoon kuntoon, tai naapuri rakentaa jotain ilman lupaa.

Viranomaiset eivät puutu kielletyllä alueella olevaan kaatopaikkaan.

Toimimatonta tuotetta koskevaa valitusta ei ole käsitelty.

Oikeusasiamies ei voi esimerkiksi

muuttaa tuomioistuimen ratkaisua

puuttua Tšekin poliisin suorittamaan tutkintaan (poliisin toimintaa valvovalla syyttäjällä on eräitä tähän liittyviä valtuuksia)

puuttua ihmisten välisten riitoihin (esimerkiksi naapureiden väliin maariitoihin tai vanhempien tai muiden perheenjäsenten väliin riitoihin), vaan tällaiset asiat on jätettävä tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Syrjinnän uhreja auttavat elimet

Oikeusasiamies

Údolní 39

Brno, 602 00

Puhelin: +420 542542111

Faksi: +420 542542112

Sähköposti: podatelna@ochrance.cz

Oikeusasiamiestä koskevan lain mukaan oikeusasiamies antaa syrjinnän uhreille **apua menetelmäkysymyksissä**:

Oikeusasiamies arvioi, voiko asiassa olla kyse syrjinnän torjuntaa koskevassa laissa tarkoitetusta syrjinnästä.

Oikeusasiamies neuvoo syrjinnän uhreille, miten asiassa tulisi edetä, kenen puoleen kääntyä ja miten tehdään hakemus syrjintää koskevan menettelyn aloittamiseksi.

Pyytäessään oikeusasiamiestä tutkimaan mahdollista syrjintää kantelijan on kuvattava väitetty syrjivä toiminta mahdollisimman tarkasti ja liitettävä mukaan kaikki väitteitä tukevat todisteet.

Tietosuojavirasto

Tietosuojavirasto <https://www.uouu.cz/>

Pplk. Sochora 27

170 00 Praha 7

Puhelin: +420 234665111

Faksi: +420 234665444

Sähköposti: posta@uouu.cz

Tietosuojavirasto (ÚOOÚ) on riippumaton elin, joka

valvoo henkilötietojen käsittelyyn liittyvien lakisääteisten velvoitteiden täyttämistä

pitää rekisteriä henkilötietojen käsittelyyn luvan saaneista tahoista

vastaanottaa kansalaisten kanteluita lain rikkomisesta

antaa henkilötietojen suojaa koskevaa neuvontaa.

Viraston tehtävät on määritelty henkilötietojen suojasta ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa laissa nro 101/2000, sellaisena kuin se on muutettuna.

Henkilötietojen suojaa koskevan lain tarkoituksena on varmistaa kansalaisten perusoikeus- ja perusvapauskirjassa turvattun oikeuden toteutuminen

suojaamalla heitä **luvattomalta puuttumiselta yksityis- ja perhe-elämään sekä henkilötietojen luvattomalta keräämiseltä, julkaisemiselta ja muulta**

väärinkäytöltä.

Tietosuojaviraston puoleen voi kääntyä jokainen, joka huomaa tai jolla on perusteltu syy epäillä, että hänen henkilötietojensa käsitellään henkilötietojen tai yksityis- ja perhe-elämän suojaa koskevan oikeuden ja henkilötietojen suojaa koskevan lain vastaisesti. Tästä voi olla kyse esimerkiksi, jos käsiteltävät tiedot ovat epätarkkoja ja virheellisiä tai niitä käytetään muuhun tarkoitukseen kuin mihin niitä on pyydetty.

Epäiltäessä henkilötietojen suojaa koskevan lain rikkomista tietosuojavirastolle tulisi toimittaa tiedot ja asiakirjat:

lain rikkomisesta epäillyn henkilön nimi

kuvaus lain vastaisesta henkilötietojen käsittelystä

kuvaus lain vastaisesti käsitellyistä henkilötiedoista (tai ainakin tietoryhmistä)

asiakirjat tai muu aineisto (tai jäljennös niistä), josta ilmenee ilmoittajan (kantelijan) ja henkilötietoja virheellisesti käsitelleen henkilön suhde

asiakirjat tai muu aineisto (tai jäljennös niistä), jolla voidaan osoittaa henkilötietojen suojaa koskevan lain rikkominen

käytettävissä olevat tietolähteet, joiden avulla esitetyt tosiseikat voidaan todistaa

ilmoittajan (kantelijan) yhteystiedot.

Kantelun voi tehdä tietosuojavirastolle myös nimettömänä tai lähettää sähköisessä muodossa.

Kantelun tekijä ei ole asianosainen mahdollisessa hallinnollisessa menettelyssä, mutta häntä voidaan kuulla todistajana.

Muut erikoistuneet elimet

Oikeusasiamies on ensisijainen elin, jonka puoleen luonnolliset henkilöt voivat kääntyä ihmisen perusoikeuksien loukkauksia koskevissa asioissa. Muita tahoja ovat esimerkiksi seuraavat:

Sisäministeriön alainen pakolaisten vastaanottokeskuksista vastaava yksikkö

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7

143 01 Praha 12

Puhelin: +420 974827118

Faksi: +420 974827280

Sähköposti: podatelna@suz.cz

Pakolaisten vastaanottokeskuksista vastaava yksikkö (SUZ) on yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaavan apulaissisäministerin alainen valtion organisaatio, joka tekee yhteistyötä valtionhallinnon ja kansainvälisten elinten, paikallisten hallintoelinten ja kansalaisjärjestöjen kanssa. SUZ hallinnoi myös ulkomaalaisten säilönnötkeskuksia, ja vuodesta 2009 lähtien se on ylläpitänyt ulkomaan kansalaisten kotoutumista tukevien keskusten verkostoa alueiden pääkaupungeissa.

Tšekki järjestää SUZ:n avulla turvapaikanhakijoille, pakolaisille ja säilöön otetuille ulkomaalaisille majoituksen ja muita palveluja ulkomaan kansalaisten oleskelua Tšekissä koskevan lain nro 326/1999 ja turvapaikkaa koskevan lain nro 325/1999 mukaisesti. SUZ:n tavoitteena on tarjota heille asianmukaiset ja ihmisarvoiset olosuhteet.

Tšekin kansallinen vammaisneuvosto

Partyzánská 7

170 00 Praha 7 – Holešovice

Puhelin: +420 266753421

Sähköposti: nrzpcr@nrzp.cz

Kansallinen vammaisneuvosto on 11. joulukuuta 2014 rekisteröity yhdistys, joka valvoo vammaisten henkilöiden etua valtion ja julkishallinnon elinten käsittelemissä asioissa. Vammaisneuvoston tehtävänä on auttaa vammaisia henkilöitä integroitumaan yhteiskuntaan ja puolustaa johdonmukaisesti heidän oikeuksiaan. Neuvosto on hallituksen vammaiskomitean tärkein neuvonantaja.

Vammaisneuvoston keskeisiä tehtäviä ovat myös seuraavat:

vammaisjärjestöjen toiminnan koordinointi yhteisen edun mukaisissa asioissa

vammaisasiosta tiedottaminen yleisölle

vammaisten henkilöiden syrjintää koskevien tapausten seuranta

vammaisten henkilöiden elämää parantavien hankkeiden toteuttaminen

vammaisten henkilöiden yhtäläisiin mahdollisuuksiin liittyvä suunnittelu aluetasolla

valtakunnallisen ammattimaisten sosiaali- ja neuvontakeskusten verkoston ylläpitäminen
julkaisujen, lehtien ja tiedotusmateriaalin julkaiseminen.

Muut

Tšekissä on useita ihmisoikeusasioihin keskittyneitä voittoja tavoittelemattomia järjestöjä, jotka auttavat oikeusloukkausten kohteeksi joutuneita ihmisiä.

Centre for Integration of Foreigners

<http://www.cicpraha.org/>

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8

Sähköposti: info@cicpraha.org

Centre for Integration of Foreigners (CIC) on vuonna 2003 perustettu kansalaisjärjestö, joka auttaa ulkomaan kansalaisia integroitumaan Tšekin yhteiskuntaan.

Järjestö tarjoaa avopalveluihin ja kenttätyöhön perustuvia sosiaalipalveluja ja koulutusohjelmia ulkomaalaisille, joilla on pitkäaikainen tai pysyvä oleskelulupa Tšekissä. CIC:n toiminta keskittyy Prahaan ja Keski-Böömiin, mutta sillä on haaraosastoja kaikkialla Tšekissä. Järjestö on rekisteröity sosiaalipalveluja koskevan lain mukaisesti ja akkreditoitu vapaaehtoispalveluja koskevan lain mukaisesti.

Järjestön päätehtäviä ovat seuraavat:

sosiaali- ja neuvonta maahanmuuttajille (ulkomaan kansalaisille, joilla on pysyvä tai pitkäaikainen oleskelulupa, sekä kansainvälistä/toissijaista suojelua saaville)
työllistymisneuvonta ja maahanmuuttajien työmarkkinoille pääsyä edistävien ohjelmien ja toimien kehittäminen
matalan kynnyksen (avointen) tšekin kielen kurssien ja tšekin kielen erikoiskurssien järjestäminen ulkomaalaisille sekä uusien, edistyneiden opetusmenetelmien kehittäminen

muu koulutustoiminta (esimerkiksi tšekin kielen ja vieraiden kielten opettajien koulutus, vieraiden kielten opetus, opetusalan työntekijöiden täydennyskoulutus, tutorointi ja tietokonekurssit)

vapaaehtoisohjelma: mentorointi asiakkaan ja vapaaehtoisen välisenä yksilöllisenä yhteistyönä sekä vapaa-ajan toiminnan, sosiaalisen toiminnan, kokousten, keskustelujen, teemailtojen ja muun vastaavan toiminnan järjestäminen

tiedotustoiminta: seminaarit ja tiedotusmateriaali.

Kaikkien ohjelmien tavoitteena on antaa ulkomaalaisille mahdollisuus itsenäiseen ja ihmisarvoiseen elämään Tšekissä, varmistaa, että he tuntevat paikalliset lait ja ihmisten väliset käyttäytymissäännöt ja noudattavat niitä, sekä edistää jokaisen maahanmuuttajan yksilöllisyyden ymmärtämistä, hyväksymistä ja kunnioittamista vastaanottavassa yhteiskunnassa.

Päivitetty viimeksi: 13/05/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.